בְּיָדוֹ, דְּלֹא עָדִיף מִשְּׁאָר תַּעֲנִית: **ג** [ד]יָחִיד (יז) שֶׁקִּבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית סְתָם בְּעֶרֶב שַׁבָּת, צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים, (יח) אִם לֹא שֶׁפֵּרֵשׁ בְּשָׁעַת קַבָּלַת הַתַּעֲנִית עַד שֶׁיִּשְׁלִימוּ הַצִּבּוּר תְּפִלָּתָם (יט) (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן (ז) רמ״ט (פ״ד)): **ד** [ה]תַּעֲנִית חֲלוֹם צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים, (כ) וַאֲפִלּוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רמ״ט סָעִיף ד'): **ה** [ו]כָּל תַּעֲנִית (כא) שֶׁלֹּא קִבְּלוּ עָלָיו הַיָּחִיד (כב) מִבְּעוֹד יוֹם, אֵינוֹ תַּעֲנִית. הגה: לְהִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ, וְלֹא לְעַנְּיַן אִם חָיָב תַּעֲנִית סְתָם וְהִתְעַנָּה כָּךְ (כג) לֹא יָצָא יְדֵי נִדְרוֹ (מרדכי (סוף תרכג) והגהות מיימוני פרק א'); (כד) מֵיהוּ יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ (מרדכי (סוף תרכג) בשם ר״י), וְכֵן נָרְאֶה לִי לִנְהֹג (כה) בְּתַעֲנִית (מ) [ח] יָחִיד. וּלְכֻלֵּי עָלְמָא הַמִּתְעַנֶּה תַּעֲנִית חֲלוֹם (כו) מִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא קִבְּלוֹ עָלָיו מֵאֶתְמוֹל: **ו** * [ז]אֵימָתַי מְקַבְּלוֹ, (כז) בְּתְפִלַּת הַמִּנְחָה אוֹמֵר (כח) [ח]בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה אוֹ [ט]אַחַר שֶׁסִּיֵּם תְּפִלָּתוֹ

ד צִיְּתְיו לְעֵיל בְּסִימָן רמ״ט (ס״ד). **ה** גַּם זֶה צִיְּתְיו שָׁם. **ו** מִימְרָא דְּשְׁמוּאֵל שָׁם. **ז** שָׁם י״ב (ע״א) כִּשְׁמוּאֵל. **ח** טוּר (סי׳ תקסג) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (שם). **ט** כְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י (שם ד״ה בתפלת).

בַּאֵר הֵיטֵב

תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה: **ג** **רמ״ט.** וְעַיֵּן שָׁם (סק״ח) לְעַנְיַן יָאר צַייט בְּעֶרֶב שַׁבָּת: **ה** (מ) **יָחִיד.** וְכָתַב ט״ז (סק״ה), כְּבָר כָּתַבְנוּ לְעַנְיַן תַּעֲנִית שֶׁלֹּא שָׁקְעָה עָלָיו חַמָּה שֶׁלֹּא לוֹמַר שְׁתֵּי תֵּבוֹת צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ, הוּא הַדִּין כֵּאן בְּאִם שֶׁלֹּא קִבֵּל הַתַּעֲנִית, כִּי שְׁנֵי דְּבָרִים אֵלּוּ שָׁוִין הֵן דְּהַיְינוּ הַקַּבָּלַת הַתַּעֲנִית וְהַשְׁלָמַת הַתַּעֲנִית:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רס״ב סָעִיף קָטָן ט׳, וְעַיֵּן סִימָן רל״ה בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה סָעִיף קָטָן א׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: **ה** **[ח] יָחִיד.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב (סק״ח), וְכָתַב בְּמוֹ וּקְצִיעָה שֶׁגַּם בִּתְפִלַּת מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת יָכוֹל לְקַבֵּל, אַף הַתְּחִנָּה לֹא יֹאמַר, רַק יֹאמַר הָנֵנִי נִכְנָע וְכוּ׳. וְכָתַב בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (ס״ב) שֶׁהוּא פְּשׁוּט וְכֵן הַמִּנְהָג. וְעַיֵּן בְּיָד אֱלִיָּהוּ סִימָן ו׳, מִי שֶׁהִתְעַנָּה בְּכָל יוֹם, וּפְעָמִים רוֹצֶה לְהִתְעַנּוֹת אֵיזֶה הַפְסָקוֹת וְרוֹצֶה לְהַפְסִיק מִבְּעוֹד יוֹם וְלֶאֱכֹל בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁמִּתְעַנֶּה מִקֹּדֶם, אִז אִם אֶתְמוֹל קִבֵּל תַּעֲנִית סְתָם הֲרֵי צָרִיךְ לְהַשְׁלִים, וְאִם הִתְנָה עַד אֵיזֶה שָׁעָה יִתְעַנֶּה, יֹאכַל קֹדֶם שֶׁיִּתְפַּלֵּל, שֶׁאֵינוֹ רָשַׁאי לִדְחוֹת תְּפִלָּה בְּצִבּוּר, אֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה לִשְׁמֹעַ קְדֻשָּׁה וּבָרְכוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּלְהִתְפַּלֵּל בִּיחִידוּת אֵינוֹ נִכּוֹן. וְאִם יוּכַל לְהַפְסִיק אַחַר תְּפִלַּת עַרְבִית שֶׁמִּתְפַּלְּלִים מִבְּעוֹד יוֹם וְיֵשׁ שֶׁהוּת לֶאֱכֹל וּלְהַפְסִיק מִבְּעוֹד יוֹם,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּשָׁעַת (טו) קַבָּלַת תַּעֲנִית. וְאֶפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין (טז) אִם הִתְנָה מִקֹּדֶם אָמְרִינַן דְּקַבָּלָה שֶׁקִּבֵּל אַחַר כָּךְ אַדַּעְתָּא דְּתַנָּאָה קָמָא הָוֵי: **ג** (יז) **שֶׁקִּבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית סְתָם וְכוּ׳.** הֵינוּ (יח) שֶׁלֹּא פֵּרֵשׁ בְּעֵת הַקַּבָּלָה אֶת כַּוָּנָתוֹ, אָמְרִינַן דְּמִסְתָּמָא הָיָה כַּוָּנָתוֹ כְּמוֹ בְּשְׁאָר יְמוֹת הַחוֹל דְּדֵינוֹ הוּא עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים כָּל זְמַן שֶׁלֹּא פֵּרֵשׁ: (יח) **אִם לֹא וְכוּ׳ עַד שֶׁיִּשְׁלִימוּ הַצִּבּוּר תְּפִלָּתָם.** וְהוּא הַדִּין דְּמִהֲנֵי (יט) כְּשֶׁמַּתְנֶה שֶׁיִּתְעַנֶּה רַק עַד זְמַן מִנְחָה גְּדוֹלָה, וּמִקְרֵי תַּעֲנִית וְיָכֹל לְהִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ: **(יט) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רמ״ט.** הֵינוּ מַה שֶּׁהִכְרִיעַ שָׁם בַּהֲגָ״ה לְדִינָא. וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה וּבְאוֹר הֲלָכָה: **ד** (כ) **וַאֲפִלּוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת.** דְּהָא מִתְעַנְּיִן עֲבוּרוֹ אַף בְּשַׁבָּת: **ה** (כא) **שֶׁלֹּא קִבְּלוּ עָלָיו הַיָּחִיד וְכוּ׳.** לְאַפּוּקֵי תַּעֲנִית צִבּוּר דְּאֵינוֹ צָרִיךְ קַבָּלָה כַּמְבֹאָר בְּסָעִיף י״ב: **(כב) מִבְּעוֹד יוֹם אֵינוֹ תַּעֲנִית לְהִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ.** מִשְּׁמַע אַף עַל פִּי שֶׁקִּבְּלוֹ אַחַר כָּךְ בַּלַּיְלָה לֹא מְהֲנֵי. וְהָא דְּמִבְּאָר לְקַמָּן בְּסָעִיף י׳ בְּדֵעָה קַמַּיְתָא דְּמְהֲנֵי תַּעֲנִית שָׁעוֹת לְהִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ, הָכָא כֵּיוָן (יט) שֶׁהִתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת לְשֵׁם חוֹלֶה וְאַחַר כָּךְ קִבְּלוֹ, לֹא הָוֵי קַבָּלָה כְּלָל [מָגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ט״ז], וַאֲפִלּוּ הִשְׁלִימוּ עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים גַּם כֵּן אֵינוֹ חָשׁוּב תַּעֲנִית, שֶׁנֶּאֱמַר (יואל א יד) 'קַדְּשׁוּ צוֹם', מַשְׁמַע דְּבָעִינַן הַזְמָנָה מִקֹּדֶם [רי״ף (ג:)]: **(כג) לֹא יָצָא יְדֵי נִדְרוֹ.** וּמִכָּל מָקוֹם אִם הִתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת בְּיוֹם זֶה, צָרִיךְ לְשַׁלֵּם נִדְרוֹ בְּמַה שֶּׁקִּבֵּל עַתָּה אַף שֶׁלֹּא קִבְּלוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, וְגַם הָוֵי כַּפָּרַת עָוֹן, דְּלֹא גָּרַע מִמִּי שֶׁמְּצַטַּעֵר עַצְמוֹ מִבָּשָׂר וְיַיִן, וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף י״א, (כ) כֵּן כָּתְבוּ הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ט) וְהַגְּרָ״א בְּבֵאוּר דִּבְרֵי הָרַמְ״א. וּבְיַד אֶפְרַיִם וְכֵן בְּשִׁיּוּרֵי לֶקֶט מְפַקְפְּקִין עַל זֶה, דְּכֵיוָן דְּהוּא סָבַר לְצֵאת בָּזֶה יְדֵי נִדְרוֹ שָׁנָדַר מִכָּבָר, אִם כֵּן הָיָה הַקַּבָּלָה בְּטָעוּת, וְיָכֹל לְחַזֵּר בּוֹ וְלֶאֱכֹל בּוֹ בְּיוֹם: **(כד) מֵיהוּ יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ.** טַעֲמָם, דְּמַה שֶּׁאָמְרוּ בַּגְּמָרָא 'כָּל תַּעֲנִית וְכוּ׳ אֵינוֹ תַּעֲנִית' הֵינוּ רַק לְעַנְיַן שֶׁלֹּא יָצָא יְדֵי נִדְרוֹ שֶׁחִיֵּב מִקֹּדֶם, אֲבָל שֵׁם תַּעֲנִית עָלָיו וְיָכֹל לְהִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ, (כה) וַאֲפִלּוּ לֹא קִבְּלוֹ כְּלָל: **(כה) בְּתַעֲנִית יָחִיד.** מְשׁוּם דְּיָחִיד אוֹמֵר עֲנֵנוּ בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְאֵינוֹ קוֹבֵעַ בְּרָכָה לְעַצְמוֹ, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף א׳ בַּהֲגָ״ה. (כו) וּמִיהוּ אֶפְשָׁר דְּדַוְקָא רַעוּתָא, דְּהֵינוּ שֶׁלֹּא קִבְּלוֹ מִבְּעוֹד יוֹם אֲבָל הִשְׁלִימוֹ עַד הָעֶרֶב, אֲבָל אִם גַּם אֵין דַּעְתּוֹ לְהַשְׁלִימוֹ, אֶפְשָׁר דְּאֵינוֹ חָשׁוּב תַּעֲנִית גַּם לְעַנְיַן עֲנֵנוּ, (כז) וְנָכוֹן שֶׁבְּאֶפֶן זֶה יִדְלֹג תֵּבוֹת צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ וְיֹאמַר עֲנֵנוּ ה׳ עֲנֵנוּ בְּיוֹם זֶה כִּי בְצָרָה גְּדוֹלָה אֲנָחְנוּ וְכוּ׳: **(כו) מִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ אַף עַל פִּי וְכוּ׳.** וּבָזֶה לְכֻלֵּי עָלְמָא יָכֹל (כד) לוֹמַר בּוֹ שֶׁפִּיר צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא קִבְּלוֹ מֵאֶתְמוֹל כְּלָל, כֵּיוָן דְּמִשְּׁמַיָּא רָמוּ עֲלֵיהּ הָוֵי בִּמְקוֹם קַבָּלָה מֵעִצְמוֹ: **ו** **(כז) בְּתְפִלַּת הַמִּנְחָה.** דְּבָעִינַן שֶׁיְּהֵא הַקַּבָּלָה (כה) סָמוּךְ לִזְמַן הַתְחָלַת הַתַּעֲנִית. וְנִרְאֶה דְּלִכְתְּחִלָּה יוֹתֵר טוֹב (כו) שֶׁיִּהְיֶה בְּמִנְחָה קְטַנָּה דְּהוּא בְּתַשַׁע שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה וְלֹא קֹדֶם, וּבְדִיעֲבַד (כז) מְהֲנֵי אֲפִלּוּ בְּמִנְחָה גְּדוֹלָה. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁבְּדִיעֲבַד אִם לֹא קִבֵּל בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה יָכֹל לְקַבֵּל אַחַר כָּךְ כָּל זְמַן שֶׁהוּא יוֹם: **(כח) בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.**

בַּאוּר הֲלָכָה

ו * **אֵימָתַי מְקַבְּלוֹ בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה.** הִנֵּה מִלְּשׁוֹן רַשׁ״י (יב. ד״ה בתפלת) מַשְׁמַע הַטַּעַם דְּבָעִינַן שֶׁיְּהֵא הַקַּבָּלָה סָמוּךְ לִזְמַן הַתַּעֲנִית, וּלְפִי זֶה **אִם הִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּתְחִלַּת זְמַן מִנְחָה קְטַנָּה דְּהֵינוּ תֵּשַׁע שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה יָכוֹל לְכַוְּונָה לְכַתְּחִלָּה לְהִתְפַּלֵּל לְאַחַר קַבָּלָתוֹ בִּזְמַן מְאֻחָר סָמוּךְ לִשְׁקִיעַת הַחַמָּה שֶׁיִּהְיֶה יוֹתֵר סָמוּךְ לִזְמַן הַתַּעֲנִית. אֲבָל מִדִּבְרֵי הַפּוֹסְקִים לֹא מַשְׁמַע כֵּן, דְּקִבָּעוּהוּ בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה דַּוְקָא כְּדֵי שֶׁיִּבָּקֵשׁ בִּתְפִלָּה שֶׁיִּתְקַבֵּל תַּעֲנִיתוֹ,** עַיֵּן בָּאֶשְׁכּוֹל (הלכות שני וחמישי ותענית) וּבְחִדּוּשֵׁי הָרַאֲ״ה עַל תַּעֲנִית. וּבָאֱמֶת יֵשׁ לְכַוֵּן לָזֶה גַּם דַּעַת רַשׁ״י שֶׁכָּתַב דְּבוּר הַמַּתְחִיל בְּתִפְלַּת הַמִּנְחָה בְּסוֹפָהּ [אוֹמֵר] תּוֹסֶפֶת רִצּוּי וְתַחֲנוּנִים, וּבְיוֹתֵר מוּכָח כֵּן בְּהֶדְיָא בְּחִדּוּשֵׁי רִיטְבָ״א (שם ד״ה אימת) שֶׁכָּתַב דְּקִבָּעוּהוּ לְקַבָּלָה זוֹ בְּתִפְלָה דּוּמְיָא דְּמַאי דְּאָמְרִינַן לְעִנְיַן קִידּוּשָׁא וְאַבְדָּלְתָּא דְּמִתְחִלָּה קְבָעוּהוּ בְּתִפְלָה, עַיֵּן שָׁם. **וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לוֹמַר דְּכָל זֶה לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל בְּדִיעֲבַד מְהֲנֵי כְּמוֹ שֶׁהִסְכִּימוּ הַכֹּ״ח** (סי׳ תקסג ס״א) וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) **דְּכָל זְמַן שֶׁהוּא יוֹם יָכוֹל לְקַבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית. וְאָכֵן בְּעִקַּר הַדִּין מִסְתַּפְקָנָא טוּבָא עַד אֵימָתַי יָכוֹל לְקַבֵּל עָלָיו בְּדִיעֲבַד, דְּהִנֵּה לְפִי מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּפוֹסְקִים דְּצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה הַקַּבָּלָה סָמוּךְ לִזְמַן הַתַּעֲנִית, וְיָדוּעַ דְּכָל הַתַּעֲנִיתִים** מְהֲנֵי. וְהָא דְּמִבְּאָר בְּסָעִיף י׳ בְּדֵעָה קַמַּיְתָא דְּמְהֲנֵי תַּעֲנִית שָׁעוֹת לְהִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ, הָכָא כֵּיוָן (יט) שֶׁהִתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת לְשֵׁם חוֹלֶה וְאַחַר כָּךְ קִבְּלוֹ, לֹא הָוֵי קַבָּלָה כְּלָל [מָגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ט״ז], וַאֲפִלּוּ הִשְׁלִימוֹ עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים גַּם כֵּן אֵינוֹ חָשׁוּב תַּעֲנִית, שֶׁנֶּאֱמַר (יואל א יד) 'קַדְּשׁוּ צוֹם', מַשְׁמַע דְּבָעִינַן הַזְמָנָה מִקֹּדֶם [רי״ף (ג:)]: **(כג) לֹא יָצָא יְדֵי נִדְרוֹ.** וּמִכָּל מָקוֹם אִם הִתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת בְּיוֹם זֶה, צָרִיךְ לְשַׁלֵּם נִדְרוֹ בְּמַה שֶּׁקִּבֵּל עַתָּה אַף שֶׁלֹּא קִבְּלוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, וְגַם הָוֵי כַּפָּרַת עָוֹן, דְּלֹא גָּרַע מִמִּי שֶׁמְּצַטַּעֵר עַצְמוֹ מִבָּשָׂר וְיַיִן, וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף י״א, (כ) כֵּן כָּתְבוּ הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ט) וְהַגְּרָ״א בְּבֵאוּר דִּבְרֵי הָרַמְ״א. וּבְיַד אֶפְרַיִם וְכֵן בְּשִׁיּוּרֵי לֶקֶט מְפַקְפְּקִין עַל זֶה, דְּכֵיוָן דְּהוּא סָבַר לְצֵאת בָּזֶה יְדֵי נִדְרוֹ שֶׁנָּדַר מִכָּבָר, אִם כֵּן הָיָה הַקַּבָּלָה בְּטָעוּת, וְיָכֹל לְחַזֵּר בּוֹ וְלֶאֱכֹל בּוֹ בְּיוֹם: **(כד) מֵיהוּ יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ.** טַעֲמָם, דְּמַה שֶּׁאָמְרוּ בַּגְּמָרָא 'כָּל תַּעֲנִית וְכוּ׳ אֵינוֹ תַּעֲנִית' הֵינוּ רַק לְעַנְיַן שֶׁלֹּא יָצָא יְדֵי נִדְרוֹ שֶׁחִיֵּב מִקֹּדֶם, אֲבָל שֵׁם תַּעֲנִית עָלָיו וְיָכֹל לְהִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ, (כה) וַאֲפִלּוּ לֹא קִבְּלוֹ כְּלָל: **(כה) בְּתַעֲנִית יָחִיד.** מְשׁוּם דְּיָחִיד אוֹמֵר עֲנֵנוּ בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְאֵינוֹ קוֹבֵעַ בְּרָכָה לְעַצְמוֹ, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף א׳ בַּהֲגָ״ה. (כו) וּמִיהוּ אֶפְשָׁר דְּדַוְקָא רַעוּתָא, דְּהֵינוּ שֶׁלֹּא קִבְּלוֹ מִבְּעוֹד יוֹם אֲבָל הִשְׁלִימוֹ עַד הָעֶרֶב, אֲבָל אִם גַּם אֵין דַּעְתּוֹ לְהַשְׁלִימוֹ, אֶפְשָׁר דְּאֵינוֹ חָשׁוּב תַּעֲנִית גַּם לְעַנְיַן עֲנֵנוּ, (כז) וְנָכוֹן שֶׁבְּאֶפֶן זֶה יִדְלֹג תֵּבוֹת צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ וְיֹאמַר עֲנֵנוּ ה׳ עֲנֵנוּ בְּיוֹם זֶה כִּי בְצָרָה גְּדוֹלָה אֲנָחְנוּ וְכוּ׳: **(כו) מִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ אַף עַל פִּי וְכוּ׳.** וּבָזֶה לְכֻלֵּי עָלְמָא יָכֹל (כד) לוֹמַר בּוֹ שֶׁפִּיר צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא קִבְּלוֹ מֵאֶתְמוֹל כְּלָל, כֵּיוָן דְּמִשְּׁמַיָּא רָמוּ עֲלֵיהּ הָוֵי בִּמְקוֹם קַבָּלָה מֵעִצְמוֹ: **ו** **(כז) בְּתְפִלַּת הַמִּנְחָה.** דְּבָעִינַן שֶׁיְּהֵא הַקַּבָּלָה (כה) סָמוּךְ לִזְמַן הַתְחָלַת הַתַּעֲנִית. וְנִרְאֶה דְּלִכְתְּחִלָּה יוֹתֵר טוֹב (כו) שֶׁיִּהְיֶה בְּמִנְחָה קְטַנָּה דְּהוּא בְּתַשַׁע שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה וְלֹא קֹדֶם, וּבְדִיעֲבַד (כז) מְהֲנֵי אֲפִלּוּ בְּמִנְחָה גְּדוֹלָה. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁבְּדִיעֲבַד אִם לֹא קִבֵּל בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה יָכֹל לְקַבֵּל אַחַר כָּךְ כָּל זְמַן שֶׁהוּא יוֹם: **(כח) בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

שֶׁמִּתְפַּלֵּל לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה כְּמְבֹאָר בְּפוֹסְקִים: **(כ)** לְבַאֵר דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וְכֵן כָּתַב הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל: **(כא)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וְכֵן מוּכָח מֵהַגְּרָ״א. וְטַעֲמָם, דְּלֹא גָּרַע מִתַּעֲנִית חֲלוֹם שֶׁאֵין בּוֹ קַבָּלָה כְּלָל וַאֲפִלּוּ הָכִי מִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ, אֲחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּבֵ״ח (ס״ב) שֶׁגַּם הוּא כָּתַב דְּכֵן מוּכָח מֵהַמְּרְדְּכִי (סי׳ תרכב) בְּשֵׁם ר״י, אַךְ דַּעְתּוֹ דְּלִדְרִינָא אֵין לִסְמֹךְ עָלָיו בָּזֶה רַק בְּשֶׁקִּבְּלוֹ עַל כָּל פָּנִים בַּלַּיְלָה, אֲבָל לֹא בְּשֶׁלֹּא קִבְּלוֹ כְּלָל. אָכֵן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קלב סי״א) הֶעְתִּיק לְדִינָא דְּלֹא כְּוָותֵיהּ: **(כב)** חַיֵּי אָדָם (שם), וְדַעַת הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״י) שֶׁאַף בָּזֶה יָכוֹל לוֹמַר עֲנֵנוּ: **(כג)** אַף שֶׁאִם הָיָה בְּלֹא הַשְׁלָמָה לְבַד הֶעְתַּקְנוּ לְעֵיל (משנ״ב סק״ז) דִּבְרֵי הָאַחֲרוֹנִים הַחוֹלְקִין עַל הַשֻּׁ״ת בָּזֶה, אָכֵן בָּזֶה יֵשׁ תִּרְתֵּי רֵיעוּתוֹת נָכוֹן לִנְהֹג כֵּן: **(כד)** ט״ז (סק״י): **ו (סה)** רַשׁ״י (יב. ד״ה בתפלת): **(כו)** כֵּן מַשְׁמַע מִפְּרוּשׁ רַשׁ״י (שם) דְּכָתַב שֶׁאֲתֵי לְאַפּוּקֵי תְּפִלַּת יוֹצֵר, מַשְׁמַע דְּמִנְחָה אֲפִלּוּ גְּדוֹלָה שַׁפִּיר דָּמֵי, וְגַם לְדַעַת הָרַאֲבִי״ה (ח״ג סי׳ תתנז) וְסִיעָתוֹ מְהֲנֵי אֲפִלּוּ קֹדֶם לָזֶה, וְיֵשׁ לִסְמֹךְ עֲלֵיהֶם עַל כָּל פָּנִים בָּזֶה:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת תַּעֲנִית סִימָן תקסב

קָדֶם שֶׁיַּעֲקֹר רַגְלָיו, (כט) הֲרֵינִי בְּתַעֲנִית יָחִיד מָחָר, יְהִי רָצוֹן שֶׁתְּהֵא תְּפִלָּתִי בְּיוֹם תַּעֲנִיתִי מְקֻבֶּלֶת. וְאִם לֹא הוֹצִיא בְּפִיו, [*] (ל) אִם הָרְהֵר בְּלִבּוֹ שֶׁהוּא מְקַבֵּל תַּעֲנִית לְמָחָר (לא) [כ]וְהוּא שֶׁיִּהְרְהֵר כֵּן (לב) בְּשָׁעַת תְּפִלַּת (י) הַמִּנְחָה. הַגָּהּ: (לג) וְטוֹב יוֹתֵר לְקַבְּלוֹ אַחַר (יא) תְּפִלָּה מִבְּשָׁעַת תְּפִלָּה (לד) כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַפְסִיק תְּפִלָּתוֹ (המגיד (פ"ע ה"י) והגהות מיימוני (סה מוס ז) וביח"י כל בו (סי' סט) ושו"ע (סי' תקסג ס"ד ומ"ש וכו' וכיון)): ז [ל]קִבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית בְּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה בַּלַּיְלָה, (לה) לֹא הִפְסִיד כְּלוּם. [מ]וְכֵן אִם קִבֵּל עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת שִׁלְשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה יָמִים אוֹ יוֹתֵר זֶה אַחַר זֶה (לו) לְהִתְעַנּוֹת בַּיָּמִים וְיֹאכַל בַּלֵּילוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא אוֹכֵל כָּל הַלַּיְלָה לֹא הִפְסִיד כְּלוּם, דְּהָוֵי קַבָּלָה לְכֻלָּם אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא קִבֵּל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּמְנָחָה שֶׁלָּפָנָיו. הַגָּהּ: וְאִם קִבֵּל לְהִתְעַנּוֹת שְׁנֵי יָמִים רְצוּפִין, מֻתָּר לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה שֶׁבֵּינֵיהֶם אִם לֹא פֵּרֵשׁ בְּהַדְיָא אַף עַל הַלַּיְלָה (מרדכי פרק קמא דתענית (סי' תרכח)), (יב) (לז) וְאָז מִתְפַּלֵּל כָּל יוֹם בְּמִנְחָה עֲנֵנוּ (פסקי מהרא"י (מהדורת הדסן ח"ב) סימן ק"פ): ח אִם קִבֵּל עָלָיו בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה שָׁלֹשׁ אוֹ אַרְבַּע תַּעֲנִיּוֹת וְלֹא רָצוּפִין זֶה אַחַר זֶה, כְּגוֹן שֶׁקִּבֵּל עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה, [י]יֵשׁ מִי שֶׁמְּסַתֵּפֵק (לח) אִם סַגִּי בְּקַבָּלָה אַחַת לְכֻלָּם אוֹ אִם צָרִיךְ קַבָּלָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. הַגָּהּ: (לט) מִיהוּ נָהֲגוּ הָעָם לְקַבְּלָם בְּקַבָּלָה אַחַת וְסַגִּי בְּהָכִי, וְכֵן דַּעַת מִקְצָת רַבָּוָתָא (מרדכי (סי' תרכד) והגהות מיימוני (פ"ע מוס ז)): ט [ס]קִבֵּל עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת לְמָחָר וְהִתְעַנָּה, וּבַלַּיְלָה שֶׁלְּאַחַר הַתַּעֲנִית

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שפיר דָּמֵי, וְלָכֵן גַּבֵּי חָתָן דִּלְקַמָּן לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר, עַיֵּן שָׁם:

ו [בשו"ע] **אם הָרְהֵר כו'.** וְעַיֵּן בְּרִכְּדֵי יוֹסֵף (ס"ג) דְּלֹא מְהָנֵי הִרְהוּר רַק בְּשָׁעַת תְּפִלַּת מִנְחָה, וְלֹא קָדֵם לָכֵן אוֹ אַחַר כָּךְ בְּלַיְלָה. וְעַיֵּן בְּשוּ"ת וְשָׂב הַכֹּהֵן סִימָן כ"א שֶׁהָאֲרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה, וְכָתַב לְיַשֵּׁב מַה שֶׁהִקְשָׁה הַבֵּ"ח (ס"ב) עַל הָרא"ש שֶׁדִּבְּרוּ בְּתַעֲנִית (פ"א סי' יג) סוֹתְרִים לְמַה שֶּׁכָּתַב בְּשִׁבּוּעוֹת (פ"ג סי' יד), וְשָׁם מְבֹאָר בְּמִסְקָנְתּוֹ דְּאַף לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְחוּשׁ לְהוֹצִיא בְּפִיו, אֲכָל בֵּינְתַיִם וּבֵין לֹא אָכַל מִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם עֲנֵנוּ, וְאַפְשָׁר דִּלְרִבּוֹתָא אָמַר, דַּאֲפִלּוּ אָז שֶׁמִּתְעַנֶּה גַּם בַּלַּיְלָה, הֲוֵי כָּל יוֹם בְּפָנֵי עַצְמָהּ לְעִנְיַן עֲנֵנוּ. טַ"ז (ס"ק יא), וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד):

בַּאֵר הַיטֵב

ו (ט) **קַבָּלָה.** וְחַיָּב לְהִתְעַנּוֹת. וּמִכָּל מָקוֹם דַּוְקָא כְּשֶׁקִּבֵּל בְּלִבּוֹ לְהִתְעַנּוֹת, אֲבָל אִם הָיָה רַק בְּדַעְתּוֹ לְהִתְעַנּוֹת לֹא מִיקְרֵי קַבָּלָה. בֵּית חָדָשׁ (ס"ב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא):

(י) **הַמִּנְחָה.** וְהַבֵּ"ח (סי' תקסג ס"א) כָּתַב דְּשָׁרֵי לְקַבְּלוֹ כָּל זְמַן שֶׁהוּא יוֹם, וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב). אֲבָל קֹדֶם מִנְחָה לֹא מְהָנֵי, ט"ז (סק"ז) עַיֵּן שָׁם: (יא) **תְּפִלָּה.** וּמִכָּל מָקוֹם גַּם בְּשָׁעַת הַתְּפִלָּה כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְשׁוֹמַע תְּפִלָּה יְהַרְהֵר בְּלִבּוֹ שֶׁמְּקַבֵּל הַתַּעֲנִית. בַּ"ח (שם ס"ב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג): ז (יב) **וְאָז.** לְשׁוֹן 'וְאָז' אֵינוֹ מַדְקְדֵק, דְּהָא בֵּין

בֵּאוּר הֲלָכָה

לְבַד מִתְּשָׁעָה בְּאָב וְתַעֲנִית צִבּוּר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁלָּהֶן בִּכְנִיסָתוֹ מֵתָר דַּעֲדִין אֵין חִיּוּב תַּעֲנִית עָלָיו, וַאֲפִלּוּ יָחִיד שֶׁקִּבֵּל עַל עַצְמוֹ לְהִתְעַנּוֹת לַיְלָה וְיוֹם כְּמִכְאָר בְּמָגֵן אַבְרָהָם בְּרֵישׁ הַסִּימָן, אִם כֵּן אֲפִלּוּ הָיְתָה הַקַּבָּלָה אַחַר שְׁקִיעָה גַּם כֵּן שַׁפִּיר דָּמֵי, וּבְפָרָט דִּלְדַעַת רַבִּי יוֹסֵי עֲדַיִן יוֹם הוּא, וְאוּלַי נָכוֹן לְסָמֹךְ עָלָיו בָּזֶה, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

*** וְהוּא שֶׁיְּהַרְהֵר כֵּן בְּשָׁעַת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה. הֵינוּ וְלֹא מִקֹּדֶם, דְּלֹא עָדִיף מֵהוֹצִיאוֹ בְּפִיו קֹדֶם הַתְּפִלָּה דְּלֹא מְהָנֵי לוֹמַר עֲנֵנוּ.** וְאַף דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים [הָרַאֲבְי"ה (סו"ס תתנו) וְהָאוֹר זָרוּעַ (ח"א סי' תד) וְהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי (פ"א אות ז) וּמְרַדְּכַי (סי' תרכד)] שֶׁסּוֹבְרִים דְּשָׁמוּאֵל מוֹדֶה לְרַב דְּאַף קֹדֶם מִנְחָה, הַמְחַבֵּר סָתַם לְדִינָא כְּדַעַת רַשַׁ"י (יב. ד"ה בתפלת) וְרא"ש (פ"א סי' יג) וְסַיְיעָתַיְיהוּ דְּלָא מְהָנֵי מִקֹּדֶם. **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּאִם אַחַר לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה עַד סָמוּךְ לְשִׁקִּיעָה שֶׁגַּמַּר הַמִּנְחָה הָיָה אַחַר שְׁקִיעָה, טוֹב שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו הַתַּעֲנִית קֹדֶם מִנְחָה וְיַחֲזֹר וְיקַבֵּל גַּם בִּתְפִלָּתוֹ לְצֵאת יְדֵי כֻּלָּם,** דְּאַף דְּלְעִנְיַן מִנְחָה סוֹמֵךְ עַצְמוֹ עַל הַפּוֹסְקִים דַּעֲדִין לֹא עָבַר זְמַן תְּפִלָּה כְּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן רל"ג (ס"א) בְּרֵ"מ, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן קַבָּלַת הַתַּעֲנִית הֲלָא יָכוֹל לְתַקֵּן לְקַבֵּל גַּם מִקֹּדֶם דְּהָוֵי קַבָּלָה גְּמוּרָה לְאִידָךְ פּוֹסְקִים הַנַּ"ל:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּמֻתָּר לִשְׁאֹל צָרְכֵי בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, (כח) וְכֵיוָן שֶׁמְּסַיֵּם יְהִי רָצוֹן וְגוֹ' כְּדִלְקַמִּיהּ, לֹא הָוֵי הֶפְסֵק, דְּהוּא בִּכְלַל שְׁאֵילַת צָרְכֵי: (כט) **הֲרֵינִי בְּתַעֲנִית יָחִיד.** אֲתֵי לְאַפּוקֵי דְּלֹא נִטְעֵי שֶׁהוּא מְקַבֵּל עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת כְּחֹמֶר תַּעֲנִית צִבּוּר. וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד אַף אִם אָמַר בִּסְתָמָא הֲרֵינִי בְּתַעֲנִית סְתָם, גַּם כֵּן דִּינוֹ כְּתַעֲנִית יָחִיד [בֵּית יוֹסֵף (סי' תקסג ד"ה וכתבו)]: (ל) **אִם הָרְהֵר בְּלִבּוֹ שֶׁהוּא מְקַבֵּל וְכוּ'.** וְדַוְקָא שֶׁהָרְהֵר בְּלָשׁוֹן זֶה שֶׁהוּא מְקַבֵּל, (כט) אֲבָל מַה שֶּׁבְּדַעְתּוֹ לְהִתְעַנּוֹת לֹא מִקְרֵי קַבָּלָה וְיָכוֹל לַחֲזֹר. (ל) אֲכָל אִם הִתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת (לא) אָסוּר לֶאֱכֹל בְּלֹא הַתָּרָה: (לא) **הָוֵי קַבָּלָה.** דְּאַף עַל גַּב דִּלְעִנְיַן שְׁבוּעָה וְנֶדֶר כְּשֶׁאוֹסֵר אֵיזֶה דָּבָר עַל עַצְמוֹ לֹא מְהָנֵי עַד שֶׁיּוֹצִיא בְּשִׂפְתָיו, (לב) אֲבָל תַּעֲנִית דְּמֵי לְנֶדֶר שֶׁל צְדָקָה דִּמְהָנֵי כְּשֶׁגָּמַר בְּלִבּוֹ לָזֶה. וְטַ"ז (סק"ח) כָּתַב דְּכֵיוָן דְּעַל יְדֵי הַתַּעֲנִית נִתְמַעֵט חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ, חָשׁוּב כְּקָרְבָּן, וּבְקָרְבָּן כְּתִיב 'כָּל נְדִיב לֵב' (דברי הימים ב' כט לא) 'כָּל נְדִיב לֵב עוֹלוֹת': (לב) **בְּשָׁעַת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה.** וְלֹא קֹדֶם, דְּלֹא עָדִיף הֵרָהוּר מֵהוֹצָאָה בְּפָה דְּלֹא מְהָנֵי אִם הוֹצִיא בְּפִיו קֹדֶם תְּפִלַּת הַמִּנְחָה לְהִתְעַנּוֹת לְמָחָר. וּפְרָטֵי דִּינִים אֵלּוּ עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן תקס"ג: (לג) **וְטוֹב יוֹתֵר וְכוּ'.** קָאֵי אַרִישׁ הַסָּעִיף שֶׁכָּתַב אוֹמֵר בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה אוֹ אַחַר וְכוּ', וְעַל זֶה קָאָמַר דְּטוֹב יוֹתֵר לְקַבְּלוֹ אַחַר תְּפִלָּה, דְּהֵינוּ (לד) קֹדֶם יְהִיוּ לְרָצוֹן אוֹ אַחַר כָּךְ קֹדֶם שֶׁיַּעֲקֹר רַגְלָיו: (לד) **כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַפְסִיק.** דְּעָצָם הַקַּבָּלָה שֶׁאוֹמֵר הֲרֵינִי בְּתַעֲנִית (לד) אֵינוֹ שַׁיָּךְ לַתְּפִלָּה. וְהָאַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּטוֹב שֶׁגַּם בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה יְהַרְהֵר שֶׁמְּקַבֵּל עָלָיו הַתַּעֲנִית לְמָחָר: ז (לה) **לֹא הִפְסִיד כְּלוּם.** דְּלֹא נָחְשַׁב זֶה לְהֶפְסֵק, מִשּׁוּם דְּעָצָם חִיּוּב הַתַּעֲנִית אֵינוֹ אֶלָּא לְכָל הַיּוֹם, אִם לֹא בְּמָקוֹם שֶׁהֶחְמִירוּ בְּפָרוּשׁ גַּם לַיְלָה כְּגוֹן לְתִשְׁעָה בְּאָב אוֹ לְהַמְבֹאָרִים לְקַמָּן בְּסִימָן תקע"ה סָעִיף ג': (לו) **לְהִתְעַנּוֹת בַּיָּמִים וְיֹאכַל בַּלֵּילוֹת.** אֵין הַכַּוָּנָה שֶׁיֹּאכַל בַּלֵּילוֹת, אֶלָּא מִסְתָּמָא הוּא גַּם כֵּן מֵתֵּר כְּדִלְקַמִּיהּ: (לז) **וְאָז מִתְפַּלֵּל.** טָעוּת סוֹפֵר הוּא, (לה) וְצָרִיךְ לוֹמַר וַאֲפִלּוּ הָכִי מִתְפַּלֵּל, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאַף שֶׁמִּתְעַנֶּה גַּם בַּלַּיְלָה אֵין לוֹמַר דְּהָוֵי כְּיוֹמָא אֲרִיכְתָּא וְלֹא יִתְפַּלֵּל עֲנֵנוּ אֶלָּא בְּמִנְחָה שֶׁל יוֹם שֵׁנִי, אֶלָּא כָּל יוֹם הוּא תַּעֲנִית בִּפְנֵי עַצְמוֹ לְעִנְיַן עֲנֵנוּ, (לו) וַאֲפִלּוּ מִתְעַנֶּה שִׁשָּׁה יָמִים רְצוּפִים נָמֵי מִתְפַּלֵּל כָּל יוֹם עֲנֵנוּ בְּמִנְחָה: ח (לח) **אִם סַגִּי בְּקַבָּלָה אַחַת לְכֻלָּם.** מִפְּנֵי שֶׁקִּבְּלָן בְּבַת אַחַת: (לט) **מִיהוּ נָהֲגוּ הָעָם כו' וְכוּ'.** וְהוּא מַה שֶּׁמְּבָרְכִין בְּשַׁבָּת שֶׁלְּאַחַר פֶּסַח וְסֻכּוֹת מִי שֶׁיִּקְבֹּל עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת בְּהַ"ב וְהָעָם עוֹנִין אָמֵן (מ) וְזֶהוּ הַקַּבָּלָה, וְאֵין צָרִיךְ לְקַבְּלוֹ עוֹד בְּמִנְחָה שֶׁלָּפָנָיו. וּמִכָּל מָקוֹם אִם רוֹצֶה אַחַר כָּךְ שֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הוֹצִיא בְּפִיו. אֲכָל לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּן בְּסִימָן תקס"ג (סק"ג) דְּיֵשׁ מַחְמִירִין שֶׁאֲפִלּוּ בְּהֶרְהוּר בִּלְבַד הֲוֵי קַבָּלָה, צָרִיךְ לְזָהֵר לְדִבְרֵיהֶם אִם בְּעֵת שֶׁעָנָה אָמֵן הָיָה בִּלְבּוֹ לְהִתְעַנּוֹת, שֶׁלֹּא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כמ) הַגְרָ"א (ד"ה ס"ו): **(כמ)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) וְהַגְרָ"א לְעֵיל בְּסִימָן תקנ"ג (ס"א):

(ל) כֵּן מוֹכֵח מִמַּה שֶׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) מִיּוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רי"ד (ס"א), וְכֵן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קלב ס"ו). וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, וְלִכְאוֹרָה לְדִבְרֵיהֶם אֵין לְהַמָּגֵן אַבְרָהָם מָקוֹר לְדִבְרָיו: **(לא) וְאִם לֹא חָזַר בּוֹ וְהִתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת צָרִיךְ עִיּוּן, דְּאֶפְשָׁר דְּמִהְנֵי שֶׁהָיָה בְּדַעְתּוֹ לְחַשְׁבוֹ כְּתַעֲנִית עַל יְדֵי קַבָּלָה:** (לב) רִיטְבָ"א בְּחִדּוּשָׁיו (יב. ד"ה אימת): **(לד)** אַחֲרוֹנִים: ז **(לה)** הַגְרָ"א וְכֵן הִסְכִּימוּ לְדִינָא הַשַּׁ"ז (סק"ו וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"י יד) וְכֵן מַשְׁמַע בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה הָאָרֹךְ (ד"ה אי):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah